

Christus in de Hof

Dit beeldgroepje ‘Christus in de Hof van Olijven’ is voor mij misschien wel het mooiste en meest betekenisvolle beeldje uit het Museum Catharijneconvent. Wat spreekt me aan? Het thema, al heeft het museum daar wel meer verbeeldingen van, en de bijzondere uitbeelding. Speciaal de unieke encenering tussen Petrus en Christus.

Het beeldje heeft ooit deel uitgemaakt van een groot geheel, scènes uit de lijdensgeschiedenis. Het is niet bekend wie het vervaardigde. Het was een goede vakman. Wel zijn de in een ver verleden vernieuwde delen links en rechts van mindere kwaliteit. Zie de door houtworm aangevreten helft van de Jakobusfiguur en de plomp gesneden voetpartij van de Petrusfiguur. Des te sterker is daardoor het centrale deel. De compositie wordt bijeengehouden door de boog die ‘gespannen’ is over de Johannesfiguur. Op die boog verheft zich verticaal de Christusfiguur, extra beklemtoond door de langvallende plooi van onder zijn arm.

Expressief en scenisch is het beeldje beslist bijzonder. De Johannespartij (alles onder de ‘boog’) is van een grote rust, terwijl het daarboven een en al onrust is. Elk personage heeft een andere uitdrukking en Petrus wordt niet, zoals meestal, óók slapend weergegeven, maar in interactie met zijn leermeester. Christus zelf kijkt niet naar Petrus, maar is in smartelijk gebed. Dit is heel overtuigend weergegeven. Petrus is in een heel unieke act verbeeld.

Helaas is een zeer belangrijk detail nog maar vrij recent verloren gegaan. Petrus wees namelijk met zijn rechterwijsvinger naar zijn hart. Daarmee vertelde de kunstenaar iets unieks. Het lijkt alsof de kunstenaar al bezig is met de verhouding tussen Petrus en Christus zoals die verder verteld zal worden in de evangeliën, zijn verraad en zijn berouw. Het beeld spreekt mij zo persoonlijk aan in de vraag: ‘En jij – hoe is jouw relatie tot de Messias?’

Beschadigingen horen bij kunstwerken, zoals gebreken bij oude mensen en oude huizen, maar het ontbreken van Petrus’ vinger is zo’n enorme aanslag op wat de beeldhouwer heeft willen vertellen, dat ik hoop dat het museum besluit hier toch spoedig restauratief in te grijpen. Een paar millimeter hout. <

‘Christus in de Hof van Olijven’, hout, Noord-Nederland, ca. 1500,
49 cm hoog, collectie Museum Catharijneconvent, Utrecht >

